

Förbättrade möjligheter för polisen att använda kamerabevakning (Ds 2024:11)

Tullverket har granskat promemorian mot bakgrund av myndighetens uppdrag och hur förslaget kan komma att påverka myndighetens verksamhet. Tullverket välkomnar förslag som underlättar de brottsbekämpande myndigheternas uppdrag, men då flera förändringar i lagstiftningen sker behöver dessa ses som en helhet.

Tullverkets ställningstagande

Det pågår flera lagstiftningsåtgärder med syfte att förbättra de brottsbekämpande myndigheternas möjligheter att bekämpa brottslig verksamhet. Flera av förslagen hanterar frågor som angränsar till förslagen i den nu remitterade promemorian, och det blir därför nödvändigt att jämföra dem. Tullverket har i flera yttranden framhållit att det är angeläget att förslag som är avsedda att underlätta brottsbekämpningen omfattar samtliga brottsbekämpande myndigheter. Det gäller inte minst på det nu aktuella området.

Betänkandet *Kamerabevakning i offentlig verksamhet – lättnader och utökade möjligheter* (SOU 2024:27) har nyligen varit på remiss. Tullverket ser fram emot att den systematik som föreslås för kamerabevakningslagens (2018:1200) tillämpning, där brottsbekämpande myndigheter ges likvärdiga förutsättningar, blir verklighet. Även betänkandet *Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen* (SOU 2023:69) lämnar förslag som främjar samtliga brottsbekämpande myndigheters uppdrag. Eftersom en del av förslagen i nu remitterad promemoria inte överensstämmer med de förslag som Tullverket ser kommer att leda till en mer enhetlig tillämpning och främja samverkan, avstyrker Tullverket utformningen av förslaget om undantag till skyldigheten att genomföra en intresseavvägning för bevakning på vägar, gator, torg och annan led eller plats som allmänt används för trafik med motorfordon. Att kamerabevakning ska få bedrivas på vägar, gator, torg och annan led eller plats som allmänt används för trafik med motorfordon för syftena att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, utan att dessförinnan göra en dokumenterad intresseavvägning, tillstyrks i sak. Tullverket avstyrker även utformningen av förslaget till en förtydligande bestämmelse i lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (dataskyddslagen). Orsakerna till detta utvecklas nedan.

Tullverkets ståndpunkt innebär inte att Tullverket ifrågasätter förslagens intentioner.

I övrigt vill Tullverket även uppmärksamma att det i promemorian förekommer att begreppet rättslig grund används på ett sätt som riskerar att bli missvisande eller

sammanblandas med andra dataskyddsrättsliga begrepp (se exempelvis s. 12, 171, 219 och 224).

Undantag till skyldigheten att genomföra en intresseavvägning för bevakning på vägar, gator, torg och annan led eller plats som allmänt används för trafik med motorfordon

Promemorians förslag om att Polismyndigheten och Säkerhetspolisen ska få möjlighet att bedriva kamerabevakning på vägar, gator, torg och annan led eller plats som allmänt används för trafik med motorfordon utan att dessförinnan göra en dokumenterad intresseavvägning frångår den nya systematik i kamerabevakningslagen (2018:1200) som föreslås i betänkandet *Kamerabevakning i offentlig verksamhet – lättnader och utökade möjligheter* (SOU 2024:27). I betänkandet föreslås undantagen till skyldigheten att göra en intresseavvägning gälla samtliga brottsbekämpande myndigheter när de utför brottsbekämpande uppgifter. Tullverket anser att systematiken bör gälla även tillkommande undantag till intresseavvägningen och avstyrker därför förslagets utformning. Att kamerabevakning ska få bedrivas på vägar, gator, torg och annan led eller plats som allmänt används för trafik med motorfordon för syftena att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, utan att dessförinnan göra en dokumenterad intresseavvägning, tillstyrks i sak.

Förtydligande bestämmelse i dataskyddslagen

Förslaget till förtydligande bestämmelse i dataskyddslagen ska tydliggöra möjligheten att dela personuppgifter som samlats in från kamerabevakning med Polismyndigheten och Säkerhetspolisen. Tullverket anser att bestämmelsen kan komma att få oavsedda negativa effekter. Som promemorian anger finns det redan i dag juridiska förutsättningar för att lämna ut uppgifter till bland annat Polismyndigheten och Säkerhetspolisen, men också till Tullverket. Den förtydligande bestämmelsen fyller möjligen ett syfte, men bör enligt Tullverkets mening omfatta alla relevanta brottsbekämpande myndigheter, såsom föreslås i betänkandet *Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen* (SOU 2023:69). I sin föreslagna utformning riskerar annars Tullverket och andra myndigheter som kan ha behov av uppgifter i brottsbekämpningen att exkluderas eftersom de inte särskilt omnämns. Bestämmelsen skulle med sin nuvarande utformning kunna missförstås på så sätt att utlämnande till Tullverket och andra brottsbekämpande myndigheter skulle sakna rättslig grund och inte vara förenligt med finalitetsprincipen. Med hänsyn till detta avstyrker Tullverket förslaget.

Gemensamt tillgängliga uppgifter

Tullverket instämmer i de uttalanden som görs i promemorian om att kamerabevakning riskerar att generera överskottsinformation och att det därför behövs integritetsfrämjande åtgärder om uppgifter från kamerabevakning ska få göras gemensamt tillgängliga. Tullverket vill dock påtala att sådana åtgärder behöver utformas så att de inte onödigt försvårar den brottsbekämpande verksamheten. Tullverket bedömer att det finns risk att förslagen i sin nuvarande utformning inte kommer att förbättra möjligheterna för Polismyndigheten och i förekommande fall, Säkerhetspolisen, att kamerabevaka.

Ärendets handläggning

I detta ärende har generaldirektören Johan Norrman beslutat. Föredragande har varit verksjuristen Jenny Henriksson. I den slutliga handläggningen har även vikarierande överdirektören Bodil Taylor och rättschefen Kerstin Bynander deltagit.

TULLVERKET

Johan Norrman

Kopia till:

Finansdepartementet, S3

Tullverket

Verksledningsstaben

Kommunikationsavdelningen